

מראי מקומות - פסחים

צת.

א. המפריש פסחו ומת לא יביאנו בנו אחריו

כתב התוס' ר"ד, שאפילו אם בנו לא הפריש פסחו, אינו יכול להקריב לשם פסחו, שאין הבן יכול לירש קרבן אביו, שאין הקרבן כשאר ממונו אביו שהוא יורשו, אלא הקרבן נקרא על שם האב. וכיון שאין לו כח לירש קרבן של אביו, ממילא אינו יכול לצאת בפסחו של אביו, ועל שם אביו אינו יכול לשוחטו, שהרי אין הפסח נשחט אלא לאוכליו.

ובהערות להגרי"ש כתב, שאף לדעת חכמים שירוש סומך ומימה, אין זה מועיל לקרבן פסח, לפי שאינו יורש אלא בעלות מסוימת לענין סמיכה וכפרה מקופיא, אבל הבעלות שצריך לקרבן פסח, שהוא דין מינוי, אינו יורש מאביו. ובחזון איש (או"ח קכ"ז, אות ה) כתב שירושה אינה כמקח, שלמינוי צריך דעת בעלים, ואינו קונה בדעתו כשירוש, ולכך אין הירושה יכולה להיות כמינוי, עיי"ש עוד בזה, ובמש"כ שם בשם המלבושי יו"ט.

ב. שמע מינה בעלי חיים נדחין

כתב רש"י, שיכלו להוכיח כן גם מהמשנה הקודמת (לעיל (צ:)), ואמרו זאת כאן רק מפני שממשנה זו שומעים שלשה דינים. וכתב האור חדש, שלפי דברי התוס' לעיל (שם ד"ה קודם), שהטעם הוא משום שדחאו בידיהם, ואפילו לרב הסובר אין בעלי חיים נדחים, מודה הוא בזה, מובן שלא הביאה הגמרא ראייה משם, אלא דוקא ממשנתנו שלא דחאו בידיהם.

ג. ושמע מינה יש דחוי בדמים

פירש רש"י (בתשובה המובאת כאן), שכיון שמיד כשהקדישה, אינה קדושה אלא לדמים, כגון בהקדיש נקבה לפסח, שלאחר הפסח ראויה לשלמים, שהרי גם נקבה ראויה לשלמים, מכל מקום נדחית, ואין אומרים שכיון שלא הוקדשה אלא לדמים, לא אלימא קדושת דמים לומר בה תורת דחוי, אלא יש תורת דחוי גם בדמים.

והמהרש"א הביא מפירוש מוגה ברש"י, שיש דחוי בדמים היינו שאפילו הדמים נדחין, מכך שלא אמרו ויביא בדמיהן פסח. והוסיף שזה שלא כדברי תוס' לעיל (צ:), שכתבו שאם הוא קודם הפסח, יכול להביא בדמיהן פסח, שלפי רש"י לעולם נדחו אף הדמים מלקנות מהם קרבן פסח. עוד כתב המהרש"א, שמה שהקשה רש"י על פירושו, מדוע גרע ממותר פסח, אין לקושיא זו שום הבנה לפי דברי רש"י שבתשובה, אבל לפי דברי רש"י בפירוש המוגה, יש לפרש הקושיא, עיי"ש.

ד. דמית האב אימת

כתב החזון איש (או"ח קכ"ד לדף צ"ח) שקושיית הגמרא אינה על המשנה, שאפשר לפרש את המשנה במת קודם חצות ולכך קרב שלמים, ומה ששינינו לא יביאנו בנו לשם פסח, שמשמע שהוא בר הבאת פסח, אינו הכרח, לפי שיש לפרש את המשנה שבא להשמיענו את עיקר הדין שהוא נעשה שלמים, וקרב שלמים, ופקע ממנו שם פסח, ורק על הברייתא שכתוב בפירוש יביאנו לשם פסח, על זה הקשו היכי משכחת לה.

עוד כתב, שאת המשנה יש לפרש לגבי פסח שני, או שהכוונה לצדדין, אבל בברייתא שכתוב 'יביאנו' קשה לומר כן, לפי שהיה לה לפרש כמו שפירשה לגבי שלמים בט"ז, לכן הקשו על הברייתא. עוד הוכיח כן ממה שאמר רב אשי שסובר בעלי חיים אין נדחין, והרי כבר הוכחנו שהמשנה סוברת נדחין, ולכך לא רצתה הגמרא ליישב כך את המשנה, אלא הברייתא.

ה. הא חייל עליה אנינות

כתבו התוס', שאף שיכולים לקרוא בו 'לפי אכלו' לגבי הלילה, שהרי אנינות לילה אינה אלא דרבנן, מ"מ אינו יכול לשלוח קרבנותיו, וכפי שאמרו לגבי שלמים, בזמן שהוא שלם. ובדבר שמואל הביא קושיית המזבח אבנים, שמבואר בדברי התוס' כאן שהדין שאונן אינו משלח קרבנותיו הוא מן התורה, אבל התוס' לעיל (צב: ד"ה הכא) כתבו שיכלו לומר גם מת קודם חצות שהעמידו דבריהם במקום כרת, ומבואר שסוברים שאינו אלא מדרבנן, וצ"ע.

ו. אלא דמת אחר חצות

כתב רש"י, שלא יכלו להעמיד במת יום או יומיים קודם, לפי שסתמא דמילתא מפרישים פסחיהם בו ביום. ותמה רעק"א, שאם מת יום או יומיים קודם, שוב אינו אונן, ומדוע אמרו שאינו מביא שלמים עד ט"ז, מדוע לא יביא ב"ד שהרי כבר אינו אונן, והניח בקושיא.

וממה שכתב רש"י שמפרישים פסחיהם בו ביום, הוכיח בהערות להגרי"ש"א שאין צריך ביקור לאחר הקדש, אלא יכלו לבקר קודם ההקדש והקדישו בו ביום. וראה לעיל (צ:)) מה שהובא בזה.

ז. הפסח שנתערב בזבחים

פירש רש"י, בג' טלאים, א' של פסח, וא' של אשם, וא' של עולה. והקשה המהרש"א, מדוע נקט ג' טלאים, הלא הוא

מראי מקומות - פסחים

צח. (המשך)

ודייק מזה השפת אמת, שדעת רש"י שאינו יכול להביא בדמי היפה קרבן פסח לשנה הבאה, אף שלעיל (פ"ט) משמע שיכול להביא פסח ממותר הפסח. וכתב לחלק, שרק אחרים שלא היו הבעלים, יכולים להביא פסח מן המותר, אבל הבעלים עצמם אין יכולים להביא הפסח, כיון שכבר נתחייבו להקריב שלמים מן המותר, שוב אין יכולין להקריבו לפסח, דקיי"ל דבר שבחובה אינו בא מן החולין.

י. רבי שמעון אומר אם חברות כהנים יאכלו התוס' ביומא (כ"ט): הקשו, כיצד מקריבין אותו, והרי זמן הקרבת הפסח הוא לאחר תמיד של בין הערבים, ואם הוא בכור, א"כ עובר על עשה של השלמה. וכתב השפת אמת לתרץ, שאכן מקריבים אותו קודם התמיד, לפי שאין איסור להקריב הקרבן פסח קודם לתמיד, אלא שלכתחילה זמנו לאחר התמיד, וכאן כדי שלא לעבור על עשה דהשלמה, עדיף להקריבו קודם.

יא. חברות כהנים

כתב השפת אמת, ש'חברות כהנים' אינו בדווקא, שאפילו אם היו ישראלים, יכולים הם למשוך את ידיהם מן הקרבן ולהמנות עליו חברות כהנים.

הדין אם נתערב בעוד טלה אחד של אשם או של עולה, והניח בקושיא. וראה עוד בצל"ח בזה.

ה. וימכרו ויביא בדמי היפה שבהן ממין זה וכו' בצל"ח הביא קושיית התוס' יו"ט, שלפי מה ששנינו לעיל (לפי גירסתו שם) יפלו דמים לנדבה, מדוע יכול כאן להביא מאותו המין, ואין אומרים יפלו דמיו לנדבה. ותירץ התוספות יו"ט שהמשנה כאן סוברת אין בעלי חיים נדחין, ולכן יכול להביא מאותו מין, כיון שלא היה דיחוי [ומשמע שסובר ששייך דיחוי בדמים עצמם, וכדברי רש"י בפירוש המוגה שהביא המהרש"א לעיל, וצ"ע בזה].

וכתב הצל"ח שדוחק לומר כן, ששתי המשניות זו אחר זו סותרות את עצמן, ולא תזכיר הגמרא שהיא מחלוקת תנאים. ולכן פירש הצל"ח, שכיון דכלפי שמיא גלוי הוא, אינו חשוב כל כך דיחוי, ודי במה שגוף הבהמה עצמה נדחית, ואין דיחוי ג"כ בדמים.

יב. ויביא בדמי היפה וכו'

כתב רש"י, שאם לא נסתאבו עד אחר פסח, יביאנו שלמים דשמה היפה שבהן היה פסח, ועכשיו דינו להיות שלמים.